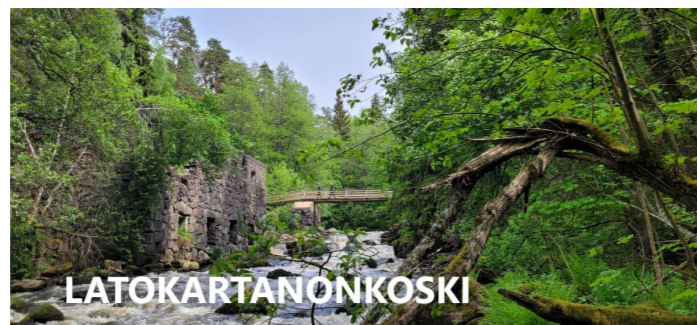

RETKEILLEN SALOSSA

Kaupungin upeimmat
luontoretkeilykohteet

LATOKARTANONKOSKI

Pituus: 2,2 km
Kesto: 0,5–1 h
Vaativuus: keskivaativa
Lähtöpaikka: Hästöntie 140, Perniö
WGS84: 60° 07.816', 23° 09.357'

Kuuhuva koski, reheviä rantalehtoja sekä kiinnostavaa historiaa. Lato Kartanonkoski on hyvä retkeilykohde koko perheelle.

Lato Kartanon myllyn historia ulottuu aina keskiajalle ja se on osa merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä. Nykyisen myllyn toiminta on loppunut 1960-luvulla.

Näyttävä koski kerää rannoilleen myös lintumaailman harvinaisuuksia kalastamaan. Bongaa koskikara tai kuningaskalastaja. Ihmisille koski on Metsähallituksen virkistyskalastuskohde eli kalastus on luvanvaraista.

Luontopolku muodostuu keltaisella merkitystä perusreitistä ja vihreistä umpireitistä. Vaikka luontopolku onkin paikoin vaativa ja sisältää portaita, soveltuu reitiosuus myllyn rautioille saakka myös lastenrattaiden kanssa kuljettavaksi.

VUOHENSAARI

Pituus: 0,6–2 km
Kesto: 0,5–1 h
Vaativuus: keskivaativa
Lähtöpaikka: Satamakatu 100, Salo
WGS84: 60° 21.816', 23° 03.937'

Neljän kilometrin päässä Salon keskustasta sijaitsee jylhä, aarnimetsien peittämä Vuohensaari. Saarella voit kokea monenlaisia elämyksiä niin luonnon, liikunnan kuin kulttuurin parissa.

Wiurilan kartano lahjoitti Vuohensaaren salolaisten virkistysalueeksi vuonna 1933. Sen jälkeen saarella on järjestetty mm. juhannusjuhlia ja tansseja.

Vuohensaaren luontopolut johdattavat retkeilijän ikimetsiin, lehtoihin, rantakallioille ja historiakohteisiin. Luontopolku muodostuu Kreivin kierroksesta (0,9 km) ja siihen liittyvistä Kipparin polusta ja Torpparin taipaaleesta, joista jälkimmäinen sopii lastenrattaille.

Saaren palveluihin kuuluvat myös leirintäalue, kahvila, kesäteatteri, uimapaikka, minigolfrata ja leikkipaikka.

HALIKONLAHTI

ESTEETÖN REITTI
Pituus: 1,9 km
Kesto: 0,5 h
Vaativuus: vaativa esteetön
Lähtöpaikka: Satamakatu 49, Salo
WGS84: 60° 22.066', 23° 05.432'

LINTUPOLKU
Pituus: 3,1 km
Kesto: 1 h
Vaativuus: helppo
Lähtöpaikka: Satamakatu 69, Salo
WGS84: 60° 22.033', 23° 04.975'

Halikonlahti on erityisesti lintujen muuttoaikaan tärkeä lintukosteikko. Lahdella tavataan jopa 110 lintulajia pitempään mukanaan myös harvinaisuuksia. Kahlaajista voit bongata vaikka liron tai karikukon.

Halikonlahdella on kaksi lintutornia; Timalitorni ja Staijittorni, esteetön lintulava sekä piilokojuja. Alueella kulkee kaksi reittiä; esteetön reitti ja lintupolku. Esteetön reitti soveltuu kuljettavaksi avustettuna pyörätuolilla tai lastenrattaiden kanssa.

VARIKATTILANMÄKI

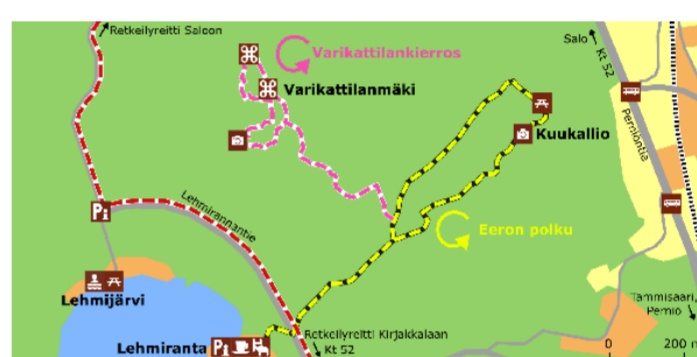
Pituus: 2,6 km tai 3,2 km
Kesto: 1–2 h
Vaativuus: keskivaativa
Lähtöpaikka: Lehmirannantie 12, Kotalato
WGS84: 60° 17.899', 23° 05.108'

Varikattilanmäen vuonna 1982 perustettu luonnonsuojelualue tarjoaa paljon nähtävää; jylhää varsinaisuomalaista kallioliuontoa, näköaloja ja historiallisen ryyssänuunin. Jääkauden ajoista muistuttavat pirunpelto ja siirtolohkareet.

Varikattilanmäelle johdettava kierros (3,2 km) on keski-vaativa. Vaihtelevaan luontoon kuuluu kallioiden lisäksi myös kangasmetsiä ja korvimetsää.

Eron polku (2,6 km) on Varikattilankierrosta huomattavasti helpompi ulkoilureitti. Kaikkia nähtävyyksiä se ei tarjoa, mutta Artun luonnonsuojelualueeseen kuuluva Kuukallio on kaunis sekin.

Kummatkin reitit lähtevät Lehmirannan lomakeskuksesta, jonne voi poiketa vaikkapa kahvile retken jälkeen. Läheiselle Lehmijärven suositulle uimarannalle on mukava puahtaa hellepäivänä.

RIKALANMÄKI

Pituus: 2,5 km
Kesto: 1 h
Vaativuus: enimmäkseen helppo
Lähtöpaikka: Rikalantie 77, Halikko
WGS84: 60° 23.468', 23° 03.644'

Rikalanmäen muinaispolut tarjoavat mielenkiintoista historiaa ja monipuolista kasvilajistoa. Rikalanmäen historia ulottuu jopa 4000 vuoden taakse, jolloin nykyinen mäki on ollut saari meressä.

Rikalanmäki oli aikoinaan tärkeä kaupan keskus. Pitkästä historiasta kertoo esimerkiksi alueella tehdyt rautakautiset sekä ruumis- ja polttokenttäkalmlöydöt. Linnamäellä on puolestaan sijainnut muinaislinna, joka on tarjonnut hyvän puolustuspaikan myöhäisrautakaudella.

Rikalanmäen muinaispolut muodostuvat Rikalanmäen ja Linnamäen muinaispoluista ja niiden välillä olevasta yhdysreitistä. Reitti on helppokulkuinen lukuun ottamatta Linnamäelle huipulle nousevaa jyrkkää polkua. Rikalan krouvi tarjoaa alueella ravintola- ja juhlapalveluita. Rikalanmäellä on myös Teatteri Provinssin kesäteatteri.

Salo tarjoaa Teijon kansallispuiston ohella lukuisia upeita luonto- ja retkeilykohteita monenlaisiin ulkoilma- ja luontoharrastuksiin. Useilla luonto-kohteilla on myös kiinnostava historia. Salon monipuoliset matkailijan palvelut tekevät lomailusta helppoa.

Salo on saavutettavissa helposti niin junalla, bussilla, omalla autolla kuin vesiteitsekin. Salosta on matkaa Helsinkiin noin 120 km, Turkuun 55 km ja Tampereelle 160 km.

LISÄTIETOA:
Salon sijainti kartalla. Turku 55 km, Tampere 160 km, Helsinki 110 km. Salo.fi/retkeily, VisitSalo.fi, SaloTaskussa.fi, info@visitsalo.fi, #VisitSalo

RETKEILLEN SALOSSA
Julkaisija: Salon kaupunki, 6/2023
Tuottaja ja tekstit: Henri Hanhimäki
Kuvat: Henri Hanhimäki, Eija Laitinen, Marja Tiainen, Jussi Markula, Mia Sinisalo, Terhi Sinnelä
Kansikuva: Jesse Kallio
Kohdekartat: Henri Hanhimäki

HYYPÄRÄ

Pituus: 1,8 km tai 2,3 km
Kesto: 1 h
Vaativuus: keskivaativa-vaativa
Lähtöpaikka: Oinasjärventie 366, Kiikala
WGS84: 60° 27.216', 23° 38.016'

Jääkauden jäljet ovat Hyypärällä vahvasti nähtävissä. Salpausselkiin kuuluva Hyypäränharju tarjoilee retkeilijälle runsaasti nähtävää – ja korkeuseroja. Valtaisat supat ja mystinen Kulturalähdde pysäyttävät retkeilijän. Rauhailla salomaila retkeilijää odottaa täydellinen luonnonrauha.

Reittien varrelta löytyvä Kulturalähdde on yksi eteläisen Suomen merkittävimmistä lähteistä. Uhanalaisten kasvien ympäröivää lähdeä ei tule kiertää ja kalastus siellä on kiellettyä.

Alueen kauniit neulaspolut ovat Salon haastavimpia runsaiden korkeuserojen vuoksi. Retkeilijä voi valita Pikku kierroksen ja hiukan pidemmän Isokierroksen väliltä.

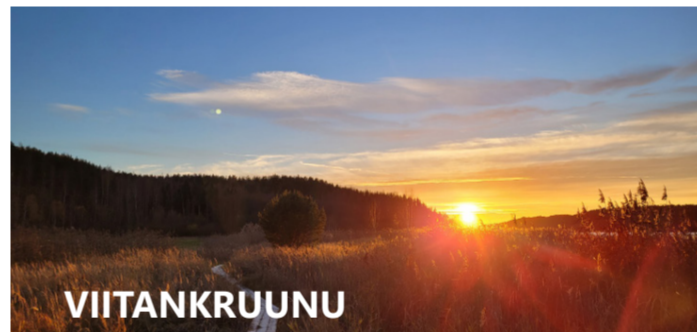
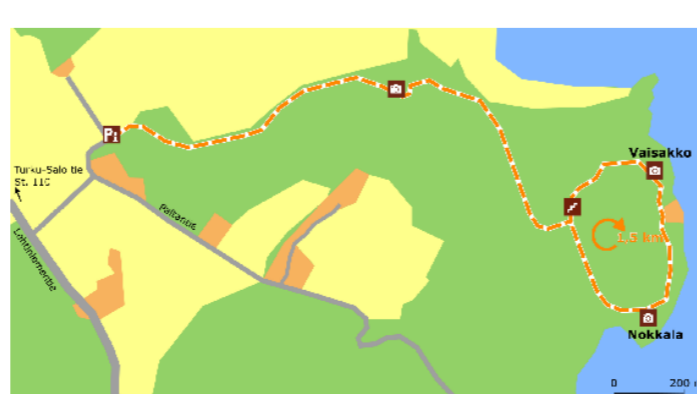
VAISAKKO

Pituus: 4,5 km
Kesto: 1-2 h
Vaativuus: helppo-keskivaativa
Lähtöpaikka: Palttatie 24, Halikko
WGS84: 60° 21.828', 23° 01.839'

Maamme edustavimpiin kuuluva Vaisakon lehto on oivallinen päiväretkeilykohde kaikille luonnonystävälle. Luonnonsuojelualue on kauneimmillaan kevään vuokko-meren aikaan. Kesällä puiden tiivis lehtikerros saa aikaan sademetsämäisen vaikutelman. Syksyllä lehdossa näky ruskan värit.

Vaisakon torppa-aika on edelleen nähtävissä lehdon sydämessä. Torppariastusta Vaisakossa on ollut 1700-luvulta aina vuoteen 1959 saakka.

Vaisakon luontopolku muodostuu helppokulkuisesta, sorastetusta janareitistä, joka sopii myös lastenrattaille. Tämän osuuden varrella on myös lähde. Luonnonsuojelu-alueelle tultaessa alkavat kapeammat pitkospuut. Itse lehdossa kiertää noin 1,5 kilometrin mittainen lenkki, johon kuuluu myös portaita ja korkeuseroja. Vaisakon kalliolla pelpaa nauttia eväitä ja ihaila merimaisemaa.

VIITANKRUUNU

Pituus: 3,5 km
Kesto: 1 h
Vaativuus: keskivaativa
Lähtöpaikka: Merikulmantie 259, Salo
WGS84: 60° 21.557', 23° 05.384'

Viitannummen asuinalueen kiertävä Viitankruunun kierto yllättää retkeilijän monipuolisuudellaan. Torilta neljän kilometrin päässä sijaitseva reitti pitää sisällään reheviä metsiä, merellisiä maisemia, pitkospuuta ja pysähtyneen ajan tunnetta.

Reitin päänähtävyys on Viitankruunun kolme näyttävää, pronssikautista hautaröykkiötä. Lintubongari löytää rannasta lintulavan, josta nähtäytyy Halikonlahden merkittävä lintulahti.

Alueen laavulta avautuu upea näköala merenlahdelle. Tuliastelemaan mielivän tulee kuitenkin tarkistaa varoitukset ja ottaa omat polttopuut mukaan.

Sinisellä merkitty Omenalaakson lenkki (1,6 km) kiertää lähiuonnonssa ja pyöräteillä helppokulkuisen kierroksen. Viitankruunun rannassa kulkeva Viitanpolun reitiosuus (0,7 km) soveltuu myös lastenrattaille.

LAUTATARHA

Pituus: 1,0 km
Kesto: 15-30 min
Vaativuus: helppo
Lähtöpaikka: Pelkkakuja 5, Varsala
WGS84: 60° 17.899', 23° 05.108'

Kesällä Varsalan kyläilyllä sijaitsee Lautatarhan merellinen luontopolku. Luonoltaan rehevä ranta-alue on myös historiallisesti rikas, sillä alueella on nimittain toiminut saha.

Varsalan sahan kulta-aikaa oli 1900-luvun ensimmäinen puolisko, jolloin merellinen sijainti mahdollisti kuljetukset helposti myös ulkomaille. Saha myös osallistui sotakorvausprojektin alueelle rakennetun talotehtaan kautta.

Kauniilla paikalla, merenrannalla sijaitsee hirsilaavu tulentelempäköineen. Omat polttopuut ja varoitusten tarkistaminen ovat tarpeen. Laavulle on esteetön kulku Tukkirannantien pysäköintialueelta. Myös rannasta etäämmällä kulkeva keskibaana on helppokulkuinen ja sorastettu.

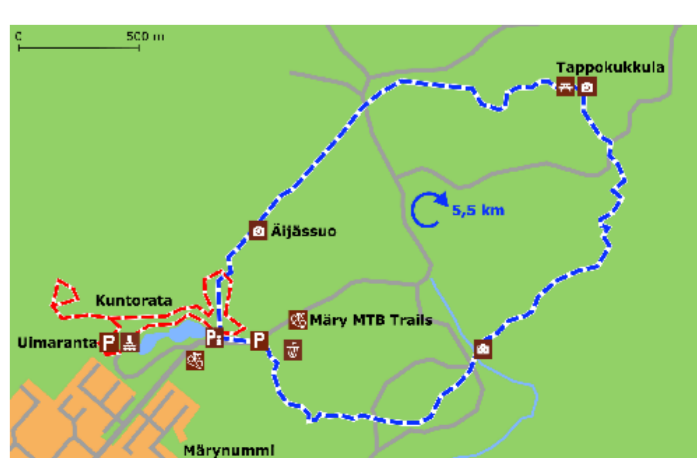
MÄRYNUMMI

Pituus: 5,5 km
Kesto: 1-2 h
Vaativuus: keskivaativa
Lähtöpaikka: Hirvitie 58, Märynummi
WGS84: 60° 26.730', 23° 03.352'

Patiko, polkujuokse tai maastopyöräile. Märynummen vaihteleva reitti sopii niin kuntoiluun kuin vain luonnosta nauttimiseen. Neulaspolut mukittävät kangasmetsiä, kalliolla ja Äijässuon rämeellä.

Reitin puolivälissä, Tappokukulan kalliolla on penkki, jonka luona voi pitää evästauon. Loppuosuudella reitin vasemmalta puolelta jää hieno koski, jonka viereltä voi löytää jopa hiidenkirnuja. Retken lopuksi voi vielä puahtaa Märynummen virkistävään uimalaan.

Retkeilyreitit lisäksi Märynummella on myös muita aktiviteetteja. Oletko jo testannut alueen täyspitkää frisbeegolfrataa? Märyn MTB trails tarjoaa vauhdikkaita maastopyöräreittejä kokeneemmillekin pyöräilijöille. Ulkoilualueeseen kuuluu myös 0,8 ja 3,4 km pitkät kuntoradat.

RANNIKKOREITTI

Pituus: 90–220 km
Kesto: 1–8 päivää
Vaativuus: keskivaativa
Lähtöpaikka: Salo tori: Horninkatu 4, Salo
 WGS84: 60° 23.060', 23° 07.758'

Lähde todelliselle pyöräseikkailulle Rannikkoreitille! Salossa, Kemiönsaarella, Raaseporissa ja Hangossa, kiertävä Rannikkoreitti tarjoaa merimaisemia, vaihtelevaa maaseutua, idyllisiä kyläkeskuksia ja saari-hyppelyä.

Salossa Rannikkoreitille osuu paljon nähtävää; kartanoita, Teijon ruukkikylät sekä kansallispuisto. Kylien palveluissa on otettu pyöräilijät huomioon ja koko reitti on kierrettävissä lakanoissa nukkuen. Maista paikallisten ravintoloitsijoiden loihittimia herkkuja ja hanki tuliaisat pienistä puodeista.

Rannikkoreitti on jaettavissa jokaiselle sopivan mittaisiin etappeihin. Vaihtoehtona on myös pyöräillä vain parhaat palat Rannikkoreitistä.

Pieni Rannikkoreitti (90 km) on oiva vaihtoehto, jollet halua kiertää koko reittiä. Salosta Kirjakkalan, Teijon, Mathildedalin, Kemiön ja Angeliemen kautta kiertävän rengasreitit voi kovakuntoinen pyöräilijä kiertää vain päivässä. Nähtävää kuitenkin riittää tälläkin reitillä ja aikaa on hyvä varata sen mukaan.

Rannikkoreitin reittikuvaukseen ja palveluihin voit tutustua osoitteessa Rannikkoreitti.fi

MELONTAREITIT

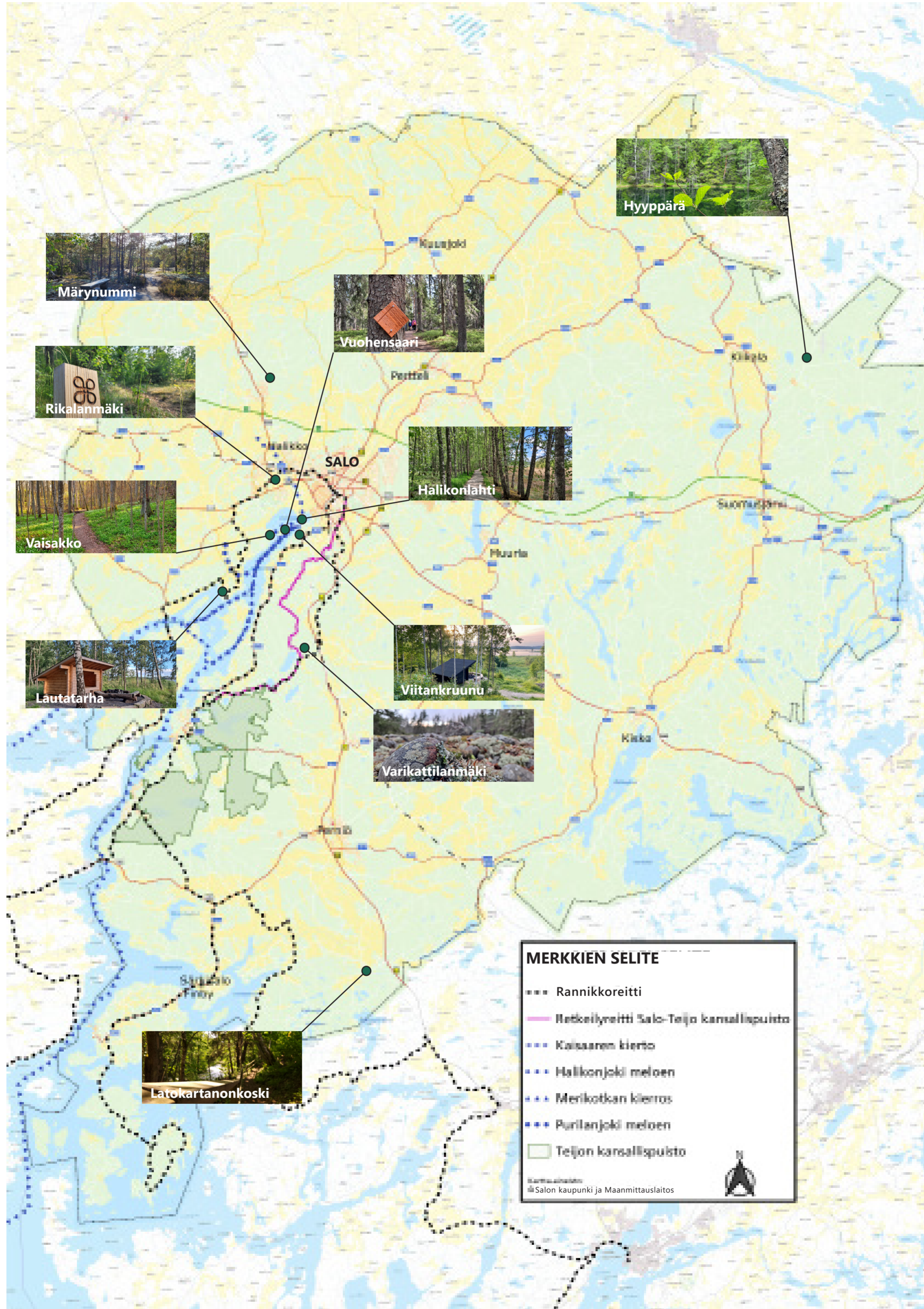
Salo tarjoaa paljon myös melojalle. Rauhaisia jokia, kapeita merenlahtia ja kiinnostavia saaria. Alla on esiteltynä muutamia vinkkejä melontaretkelle. Lisää melontareittejä: www.melamoguit.com

Kaisaaren kierto (25 km) soveltuu koko päivän mittaiseksi melontaretkeksi. Reitti lähtee Salonjoen rannalta, Satamakadun varresta ja kulkee ensin Halikonlahtea myöden Kokkilaan, jossa voi pitää ensimmäisen evästauon. Kokkilasta jatetaan Angelansaaren sunttiin, jonka puusillan alla voi aistia aidon tervan tuoksun. Kaisaaren laavu mahdollistaa tulistelun tai yöpymisen. Kaisaaresta voi palata Saloon Vartsalansaaren haluamaltaan puolelta.

Purilanjoen melonta (14 km) lähtee samasta paikasta Kaisaaren kierron kanssa ja kulkee Rauvolan- selkää pitkin melkein Vartsalaan saakka. Ennen kylää oikealle jää kuitenkin Purilanjoki, jota pitkin voi nousta Revasvuorelle asti. Huomioi, että joen suuta voi olla haastava löytää kaisikon keskeltä.

Halikonjoen melonta (12–16 km) alkaa myös Salonjoen varresta ja kulkee Wiurilanlahden kautta Halikonjokeen. Halikonjoen varrella voi nähdä Joensuun kartanon ja kiinalaisen sillan. Paluumatkalla voi rantaautua vaikkapa munkkikahveille Vuohensaaren leirintäalueelle.

Merikotkan kierroksen (160 km) elämysreitti alkaa Salo Vuohensaaresta ja kiertää koko Kemiönsaaren. Matkalle osuu mielenkiintoisia kyliä ja yrittäjien tarjoamia monipuolisia palveluita, kuten Matildan Marina ja Förbyn satama. Melonnan lisäksi tämä reitti on myös täydellinen veneilyyn.

RETKEILYREITTI SALO-TEIJON KANSALLISPUISTO

Pituus: 21 km suuntaansa
Patikoiden: 5–8 h
Maastopyörällä: 2–4 h
Vaativuus: keskivaativa

Lähtöpaikka:
 Urheilupuisto: Pormestarinkatu 2, Salo
 WGS84: 60° 22.821', 23° 08.210'
 Kirjakkala: Hamarijärventie 62, Teijo
 WGS84: 60° 16.366', 22° 59.544'

Salon keskustasta pääset suoraan Teijon kansallispuistoon ja ruukkikyliin. Puolimaratonin mittainen retkeilyreitti soveltuu niin patikointiin kuin maastopyöräilyyn. Pyöräilijältä odotetaan kuitenkin harrastuneisuutta, sillä reittiin kuuluu myös vauhdikkaita mäkiä ja juurakkaisia polkuja.

Retkeilyreitit varrella vaihtelevat metsä-, kallio-, pelto- ja järvimaisemat sekä pienet kyläidyllit. Reitti kulkee niin pieniä hiekkateitä, metsäteitä kuin polkujakin myöden. Helisnummelle saakka kuljetaan pyörätietä pitkin. Reitin voi vaihtoehtoisesti aloittaa Helisnummelta tai Viitankruunusta.

Reitin voi kulkea vain toiseen suuntaan tai jakaa lyhyempiin etappeihin. Reitin useisiin lähtöpisteisiin pääsee kätevästi Paikulla. Lapsiperheille suositellaan reittiosuutta Helisnummen Partiolavaulle, joka on saavutettavissa jopa lastenrattaiden kanssa lähimältä pysäköintipaikalta.

Laavun lisäksi reitin varrella on Lehmirannan loma-keskus, joka tarjoaa majoitus- ja ravintolapalveluita sekä Lehmijärven uimaranta, jossa on kesäaikaan kioski ja vesipiste. Kirjakkalan ruukkikylä reitin päättepisteessä tarjoaa valikoiman palveluita ja aktiiviteettejä.

TEIJON KANSALLISPUISTO

Ruukkikylien käinälässä sijaitseva Teijon kansallispuisto tarjoaa suomalaisen luonnon monet puolet. Maisemat vaihtelevat kangasmetistä soihin, lehtoihin ja kallioihin. Järvien mosaikki ja merenläheisyys ovat myös osa Teijon tunnelmaa. Ruukkikylien historiasta muistuttavat padotut järvet sekä maastosta löytyvät hiilimiilut.

Teijo tarjoaa jopa 50 kilometriä hyvin merkittyjä retkeilyreittejä. Osa reiteistä on rakennettu esteettömäksi pyörätuolin käyttäjiä ja lastenrattaiden kanssa kulkijoita ajatellen.

Kansallispuiston suosituin reitti kulkee Matildanjärven ympäri (5,5 km). Sahajärven kierroksen (8,8 km) erikoisuus on sen kaksi käsikäyttöistä vetolossia. Totin luontopolku (1,3 km) ja Muurahaispolku (1,3 km) ovat lapsiperheille hyvin soveltuvia, mukavia luontopolkuja.

Retki kannattaa aloittaa Matildanjärven eteläpuolella sijaitsevalta Teijon luontokeskuksesta. Sieltä saat vinkit ja kartat retkellesi. Yrittäjävetoisessa luontokeskuksessa toimii myös kahvio ja välinevuokraamo.

Matildanjärvi toimii virkistyskalastuskohteena. Vuokraa kanootti, kajakkia, soutuvene tai sup-lautaa ja näe Matildanjärvi uudesta perspektiivistä.

Alueelta löytyy reittejä myös maastopyöräilijöille. Ovatko jo Jurukastin muinaispolku ja Tapanin kierros sinulle tuttuja?

Kansallispuiston säännöt, kaikki palvelut ja reittikuvaukset löydät osoitteesta: www.luontoon.fi/teijo

RETKIETIKETTI

Olet luonnossa kunniavieras ja siksi onkin tärkeää, että käyttäydyt sen mukaisesti. Liikuthan kestävästi ja jälkiä jättämättä.

LIKKUMINEN
 Voit liikkua jokamiehenoikeudella jalan, pyöräillen, soutaen, meloen ja hiihtäen. Pysymällä merkityillä poluilla vähennät luonnon kulutusta.

Huomioithan kuitenkin, että jollain luonnon-suojelualueilla voi olla rajoituksia myös liikkumiseen liittyen. Esimerkiksi Varikattilan luonnonsuojelualueella pyöräily on kokonaan kielletty.

TULENTEKO
 Tulenteke ei ole jokamiehenoikeus. Se on sallittua vain merkityillä, virallisilla tulentekepaikoilla. Myös kertakäyttögrillit lasketaan avotuleksi. Suosi retkikeitintä.

Tarkistathan aina voimassa olevat metsä- ja ruohikko-palovaroitukset ennen syyttämistä. Mikäli varoitus on voimassa, on tulenteke sallittua vain tulisijoissa, joissa on hormi sekä retkikeittimissä. Tulen syyttäjää on aina vastuussa sen asianmukaisesta sammuttamisesta.

Tulentekeä varten kannattaa tuoda omat polttopuut mukanaan. Käytähän paikalla olleita polttopuuta säästeliäästi. Ympäristöstä puiden kerääminen on kielletty.

LEMMIKIELÄIMET
 Koirat ja muut lemmikit tulee pitää kytkettyinä ympäri vuoden. Kiiltikin koira voi säikyttää luonnon eläimiä ja lintuja sekä pelottaa kansaretkelijöitä. Huomioithan, että yleisillä uimarannoilla lemmikit ovat kiellettyjä.

ROSKATON RETKEILY
 Salon luontokohteissa retkeillään roskattomasti. Kaiken minkä maastoon tuot, jaksat kantaa sieltä poisikin. Paperia voit käyttää sytykkeenä ja biojätteen jättää käymälän alustaan.

TURVALLISUUS

Säänmukaiset ja riittävät varusteet ovat tärkeitä retken turvallisuuden kannalta. Päiväretkelle on hyvä ottaa mukaan juomapullo, kartta, ensiaputarvikkeet sekä täyteen ladattu matkapuhelin.

Huomioi, että reitit ovat vaativuudeltaan eri tasoisia ja esimerkiksi kalliot saattavat olla märkinä tai jäisinä vaarallisen liukkaiksi. Retkeily tapahatu aina omalla vastuulla.

Hätänumero on 112. Suosittelemme 112 Suomi -mobiilisovelluksen lataamista, joka nopeuttaa avunsaantia hätätilanteessa.

SYMBOLIEN SELITE

Pysäköinti ja opastus	Kaunis näköala
Pysäköintialue	Nähtävyyks
Linja-autopysäkki	Lintutorni
Grillikatot	Lintulava
Laavu	Piilokoju
Levähdyspaikka	Maastopyöräraita
Kahvila-ravintola	Frisbeegolfraita
Majoitus	Uimaranta
Silta	Kanootin siirtoreitti
Portaat	Satama
Kuivakäymälä	

VINKKI

Saloon saavut kätevästi junalla tai linja-autolla. Useimmat retkikohteet ovat saavutettavissa edelleen Salo keskustasta paikallisliikenteellä, Paikulla. Katso aikataulut ja lisätiedot: www.salonpaikku.fi